

Trygghet på flykt

-

Ny kurs för vår framtida välfärd

Håkan Svärdman

Trygghetsspanarna

En blogg om försäkringar, sparande och pengar

Hem Rapporter Om Folksam Om bloggen Vi som skriver

Sök

En sparbuffert räddar din pension

 Håkan Svärdman | 2013-03-04 | Kategori: Pension | Inga kommentarer

Prenumerera & Följ

Min Twitter-adress:

@HakanSvardman

Tjänstepension för 1,5 miljoner privatanställda tjänstemän

 Lena Wallin | 2013-03-01 | Kategori: Avtalspension, Kollektivavtal, Pension, Sparande | Inga kommentarer

 Igår blev ITP-upphandlingen klar, som berör närmare 1,5 miljoner privatanställda tjänstemän som har tjänstepensionen ITP. Om du...

- Barnförsäkring
- Efterlevandepension
- Försäkring
- Hemförsäkring
- Kollektivavtal
- kompetensutvecklingsförsäkring
- Pension
- PPM
- Sjuk
- Sparande

Välfärdsdebattens tre urkunder

- Långtidsutredningen (Finansdepartementet)
- SKL:s Programberedning
- LEV-Projektet (Socialdepartementet)

Välfärdsapokalypsens tre olyckor

Pensionärschocken

Wagners lag

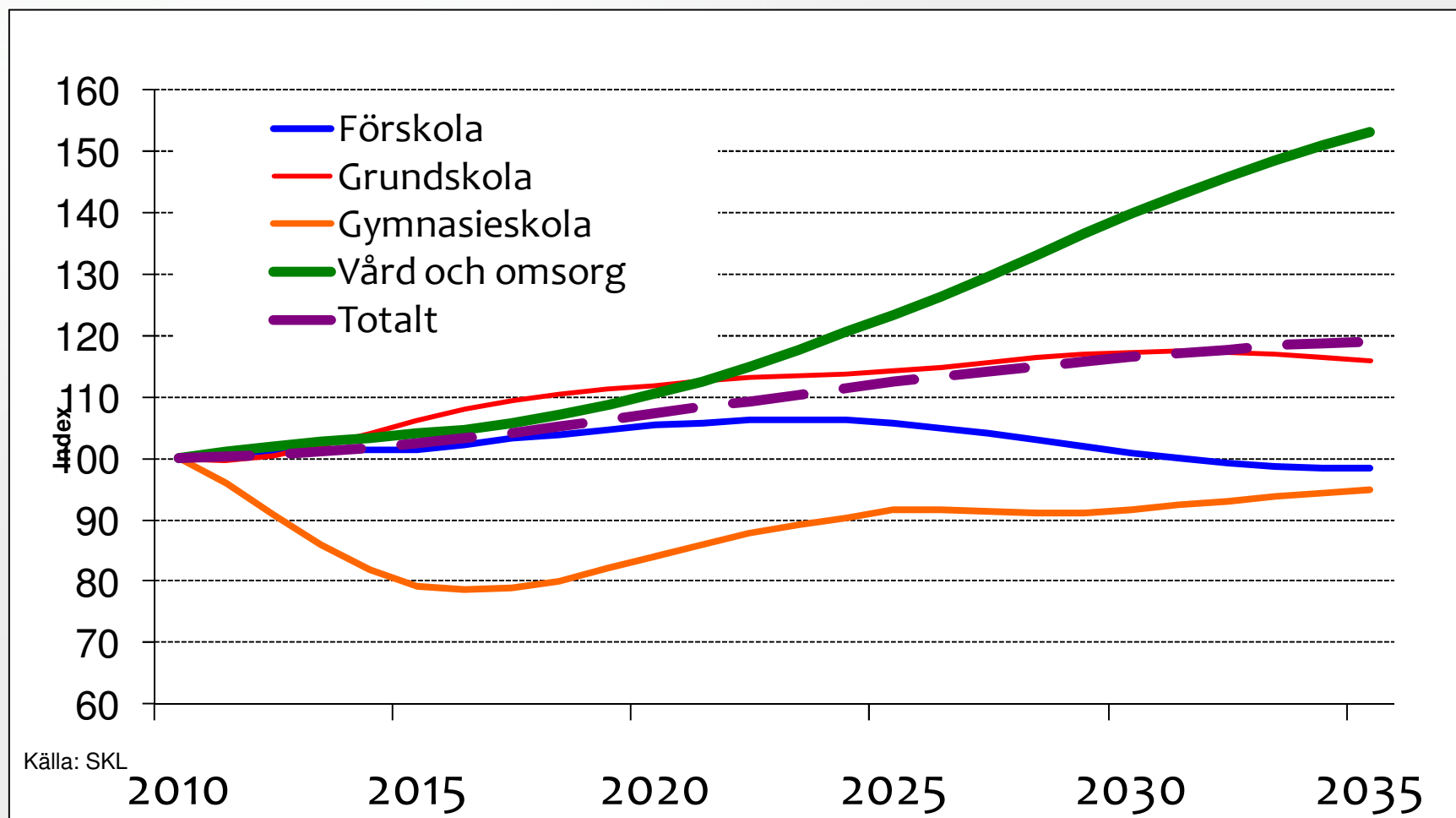

Baumols sjuka

Urkundernas profetior:

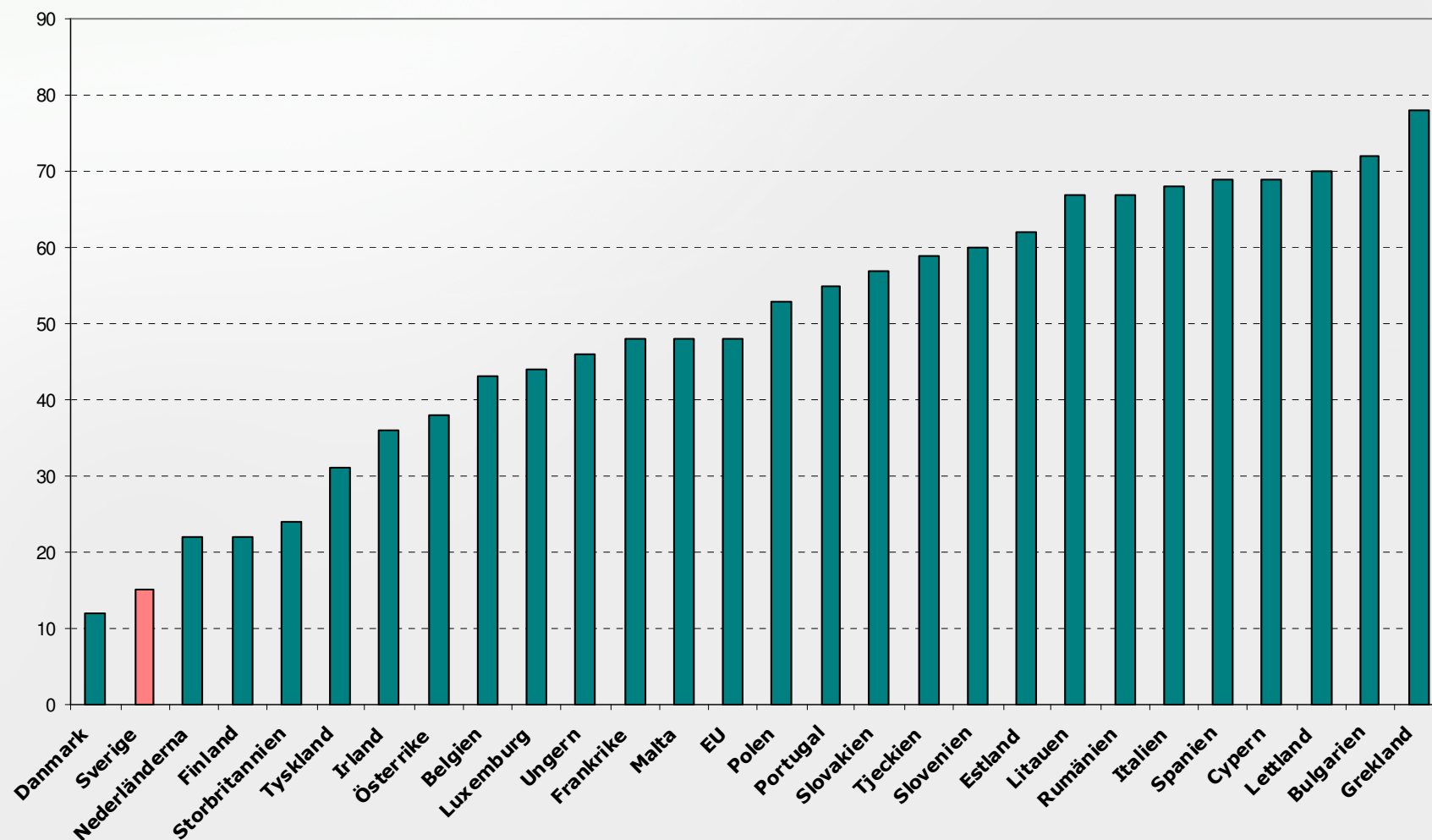
- Oförändrad skattekvot, garanterar endast oförändrad välfärdsstandard.
- Problemet är att vi vill konsumera mer välfärd än vad som är demografiskt motiverat. Drygt 1 procent mer per år.
- 1 procent i ökad välfärdskonsumtion ökar landstingens och kommunernas kostnader med 50 % år 2035.
- Det uppstår ett finansieringsgap på 150 -250 miljarder kronor år 2035
- Kräver en skattehöjning på 13 kronor per 100-lapp
- Vi blir samtidigt 1000 miljarder rikare år 2035

Demografins resurskrav

Barnen bör betala föräldrarnas äldreomsorg om deras inkomster inte räcker

Andel som instämmer

Minskad vilja att köpa en äldreomsorgsförsäkring

Diagram 29: Andel löntagare som skulle vilja teckna en äldreomsorgsförsäkring ifall det var möjligt, samtliga (procent).

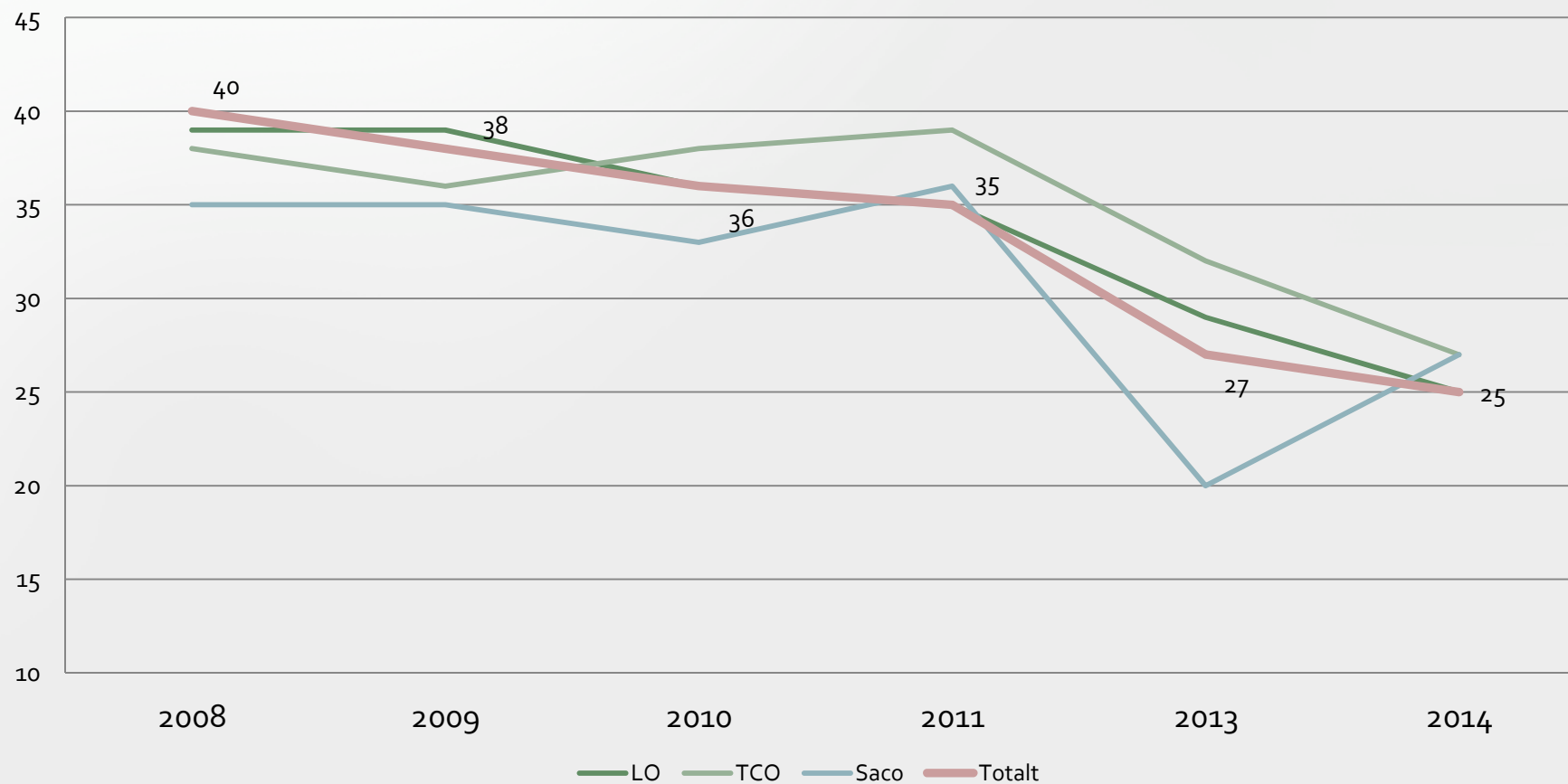

Bild från SVT, Uppdrag granskning

Mardrömmen

20 metronyheter www.metro.se
TORS DAG 2010-09-16

Här bor äldre – för 55 000 i månaden

► På hemmet vid Högalid görs allt för att de ska trivas
► Guldkant på vardagen för 55 000 kronor i månaden

I bästa läge på Södermalm ligger Enkehuset och Borgarhemmet, ett vård- och omsorgsboende med rötter i 1700-talet.

– I den dagliga verksamheten har vi samma budget att röra oss med som alla andra vård- och omsorgsboenden, säger Birgitta Gunneflo, vd för Enkehuset och Borgarhemmet.

Men vad som skiljer hemmet vid Högalid från andra boenden är donationer.

I korridoren hänger rader med målningar från 1700-talet och fram till i dag där alla donatorer och

Så får du bo här

- Först behövs ett beslut från kommunen om att man behöver omvårdnad dygnet runt, därefter går det att ställa sig i kö.
- För närvarande står 52 personer i kö till demensavdelningen och 55 till den vanliga avdelningen.
- Kötiden är runt ett år.

tillvaron för våra äldre, till exempel får alla sin tvätt struken och märkt med sigill, säger hon.

De 140 gästerna i åldrar

med öppna spisar. De blir serverade mat av personal i strikt svart-vit klädsel och givetvis väljer gästerna själva vad de vill ha för dryck till maten. Lingondricka eller kanske ett glas Bourgogne.

För att komma in på hemmet krävs köande och ett biståndsbeslut från kommunen. Om man inte får det går det bra att betala 55 000 kronor i månaden för en plats.

– Vi har ungefär 20 gäster som betalar för sig själva, säger Birgitta Gunneflo.

104-åriga Malla Sörensson stortrivs

Malla Sörensson flyttade till Borgarhemmet för 20 år sedan.

Hon bor i en lägenhet högst upp i huset med utsikt över Riddarjärden.

– Från första natten har jag älskat Borgarhemmet. Varje fredag samlas hon och de andra boende för en drink i salongen.

– Jag brukar ta en Dry Martini, men på sommaren blir det alltid Campari och juice, det känns fräschare när vi är ute i trädgården.

Trädgården är en donation. Margaretha Heiner, tidigare gäst, testamenterade 9 miljoner kronor som oavkortat skulle gå till en rosenträdgård.

● MATILDA LANN

...och drömmen

Pris för Malla: 26 miljoner kr

Normalkund: 3 miljoner kr

Om vi blir rikare, vad är då problemet?

- Skattevägen är en återvändsgränd.
 - Minskar antalet arbetande timmar.
 - Försämrar den nationala konkurrenskraften.

Vad krävs för att undvika välfärdskollapsen?

- Stimulera ett längre arbetsliv
 - Snabbare ut ur skolan och höjd pensionsålder (70 år)
- Främja den internationella konkurrensen och konkurrensen inom tjänstesektorn
- Öka effektiviteten i välfärdstjänsterna
- Vård, skola omsorg framför socialförsäkringar
- Ökad privat finansiering av välfärdstjänster

Välfärdsdebattens två falanger

- **Quickfix-linjen** – aktivisterna hittar vi inom försäkringsbranschen, debattörer och tanke-medjor med täta kontakter hos näringslivet.
 - Budskap :öka inslaget av privat försäkring inom välfärdens verksamheter, vård, skola och omsorg
- **Vänta-och-se-linjen** – aktivisterna finns inom det politiska mittfältet.
 - Budskap: låt oss vänta och se, under tiden använder vi socialförsäkringssystemet som kassako för politiska önskemål som ska skattefinansieras.

En väg ur griptångsmanövern

- Finns det en väg ur greppet som innebär att socialförsäkringssystemets grundläggande värden värnas och utvecklas?
- Det vill säga:
 - Obligatoriet
 - Försäkringsmässigheten
 - Inkomstbortfallsprincipen
 - jämställdheten

Resan hit

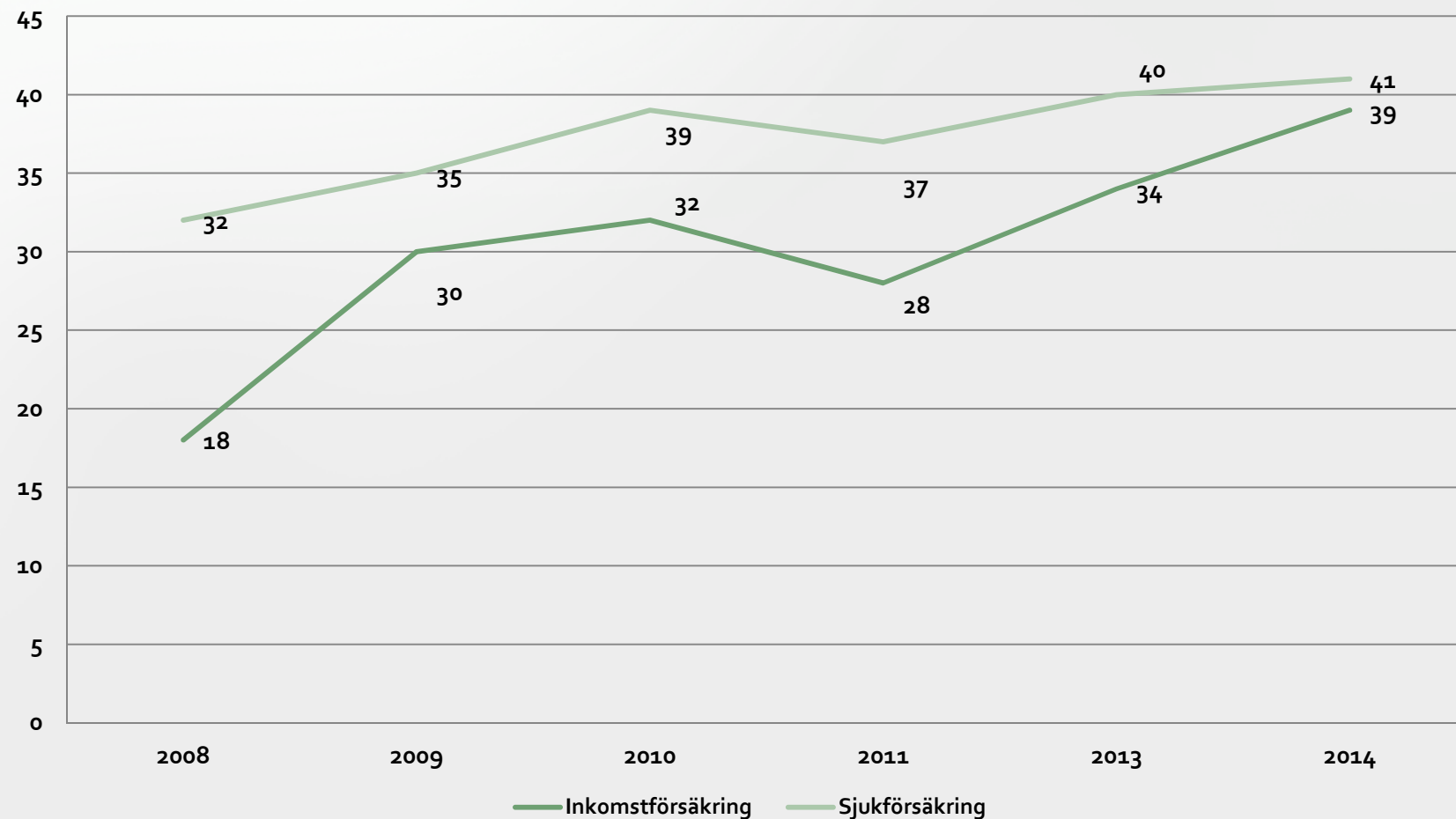
- Socialförsäkringssystemet byggdes upp mellan 1901-1991.
- Sedan den 1 mars 1991 har systemet varit på reträtt.
- Några exempel:
 - Sjuklön
 - Karensdag
 - Sänkt sjukpenning från 90 till 67 %
 - Nytt pensionssystem
 - Urholkad arbetsskadeförsäkring
 - Försämringar av a-kassan

Effekter?

- Ersättningsnivåerna i socialförsäkringssystemet minskade, vilket skapade missnöje bland de yrkesverksamma.
- Efterfrågan på privata försäkringar ökade på bred front, särskilt bland fackens medlemmar.
- Allt fler är oförsäkrade vid arbetslöshet.
- Skillnaden i trygghet ökade mellan anställda med respektive utan kollektivavtal.
- Socialförsäkringssystemet går med kraftigt överskott.

Fler skaffar sig privata försäkringar

Andel löntagare med privat sjuk- och inkomstförsäkring

Allt fler slår igenom taket

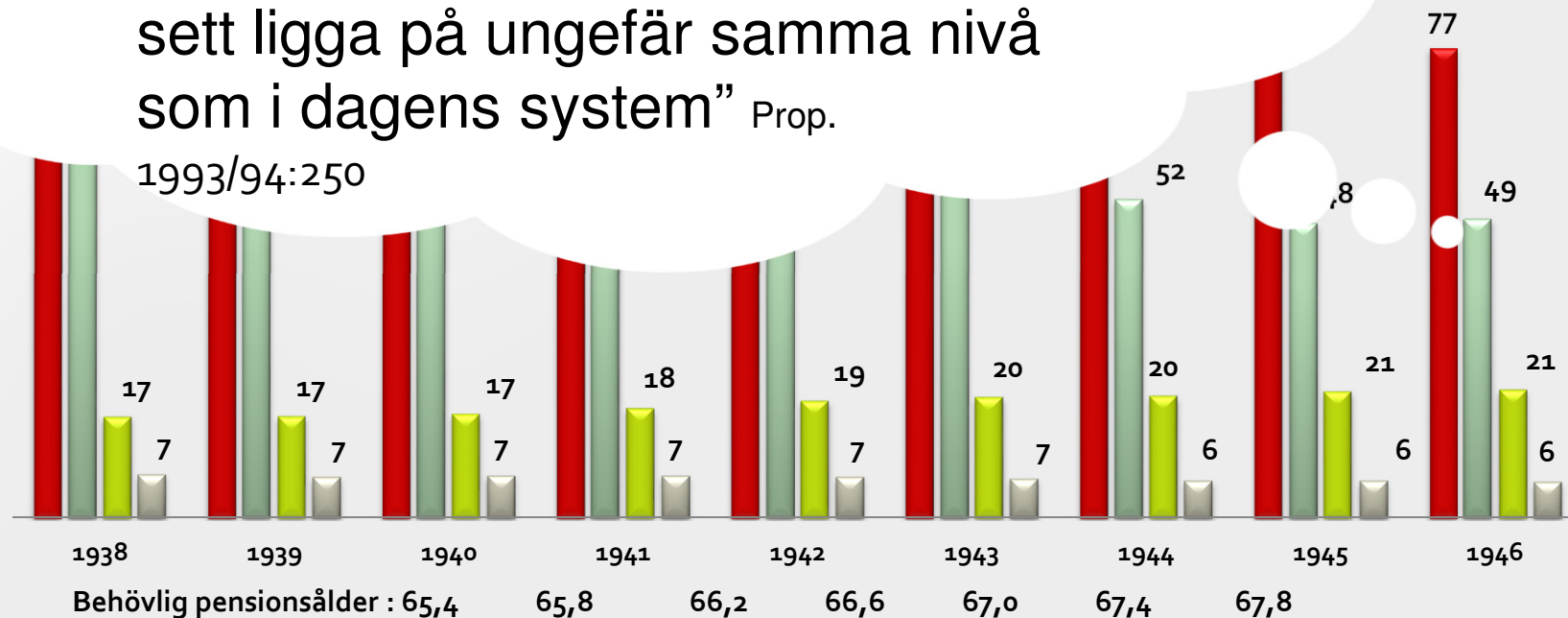
Sektortillhörighet/ yrkesställning	2013	2014	2015	2016
Statligt anställd	63,4	68,4	72,8	75,4
Kommunalt anställd	30,5	35,5	40,4	44,2
Industriarbetare	49,1	55,6	61,9	66,1
Industritjänstemän	81,9	84,6	86,7	88,1
Byggnadsarbetare	60,0	65,4	69,2	71,7
Tjänstemän inom byggsektorn	75,7	79,1	81,1	82,4
Övriga privat anställd arbetare	21,5	25,6	29,5	32,2
Övrig privat anställda tjänstemän	62,5	66,3	69,2	71,3
Samtliga	44,6	48,9	52,8	55,6

Helå pensionsfall

... samtliga,

”Förmånerna i det reformerade pensionssystemet skall, vid dagens medellivslängd, allmänt sett ligga på ungefär samma nivå som i dagens system” Prop.

1993/94:250

■ Total pension slutlön ■ Allmän pension ■ Tjänstepension ■ Privat pension

Pensionen för framtidens pensionärer

Årskull	Pension som andel av slutlön vid:		
	65 år		
1950	48%		
1955	47%		
1960	46%		
1965	45%		
1970	44%		
1975	44%		
1980	43%		
1985	42%	51%	60%
1990	42%	52%	64%
1995	41%	51%	63%

"Jag är säker på att det vi gjort inte kommer att vara populärt om 20 år, när de som går i pension ser vad vi har gjort."

Göran Persson, år 2005

```
graph TD; A[Arbetsmarknaden] --- B[Socialförsäkringssystemet]; B --- C[Politiken]; B --- D[Värderingar];
```

Arbetsmarknaden

Socialförsäkringssystemet

Politiken

Värderingar

Politikens rörelser 2015 - 2022

- SM i den svenska modellen, med få spelare på ytterkanterna
- Avideologisering
- Svag politisk identitet hos väljarna
- "Nischpolitik" där sak och person är avgörande.
- Partierna prioriterar välfärdens verksamheter framför transfereringar
- ...men vill bibehålla socialförsäkringarna som ett verktyg för att upprätthålla arbetslinjen och som kassako

Kollektivavtal
mellan fria
parter

Generell välfärd
Vård, skola och
omsorg
+
Socialförsäkringar

Svenska
modellen

Arbetsmarknadens rörelser

- Färre med kollektivavtal, i synnerhet i storstäderna
- Fler med "atypiska" anställningar – provanställning, visstid, projektanställning, deltid, springvik, säsong- och bemanningsanställning och gränsgångare
- Fler företagare – enskilt företag, handelsbolag och aktiebolag och kombinatörer
- Arbetsmarknaden urbaniseras
- Maktförskjutning mellan arbetsmarknadens parter

Värderingsrörelser

1900-talet

Klass

Kollektivt

Offentligt

Enhetligt

Hantverk

Reglerat

Tillverka

Bruksort

Nationellt

Stabilt

2000-talet

Livsstil

Individuellt

Privat

Mångfald

Automatiserat

Kommersialiserat

Sälja

Universitetsstäder

Globalt

Rörligt

Från Klass till livsstilsstammar

Boende

Bil

Skola

Vård

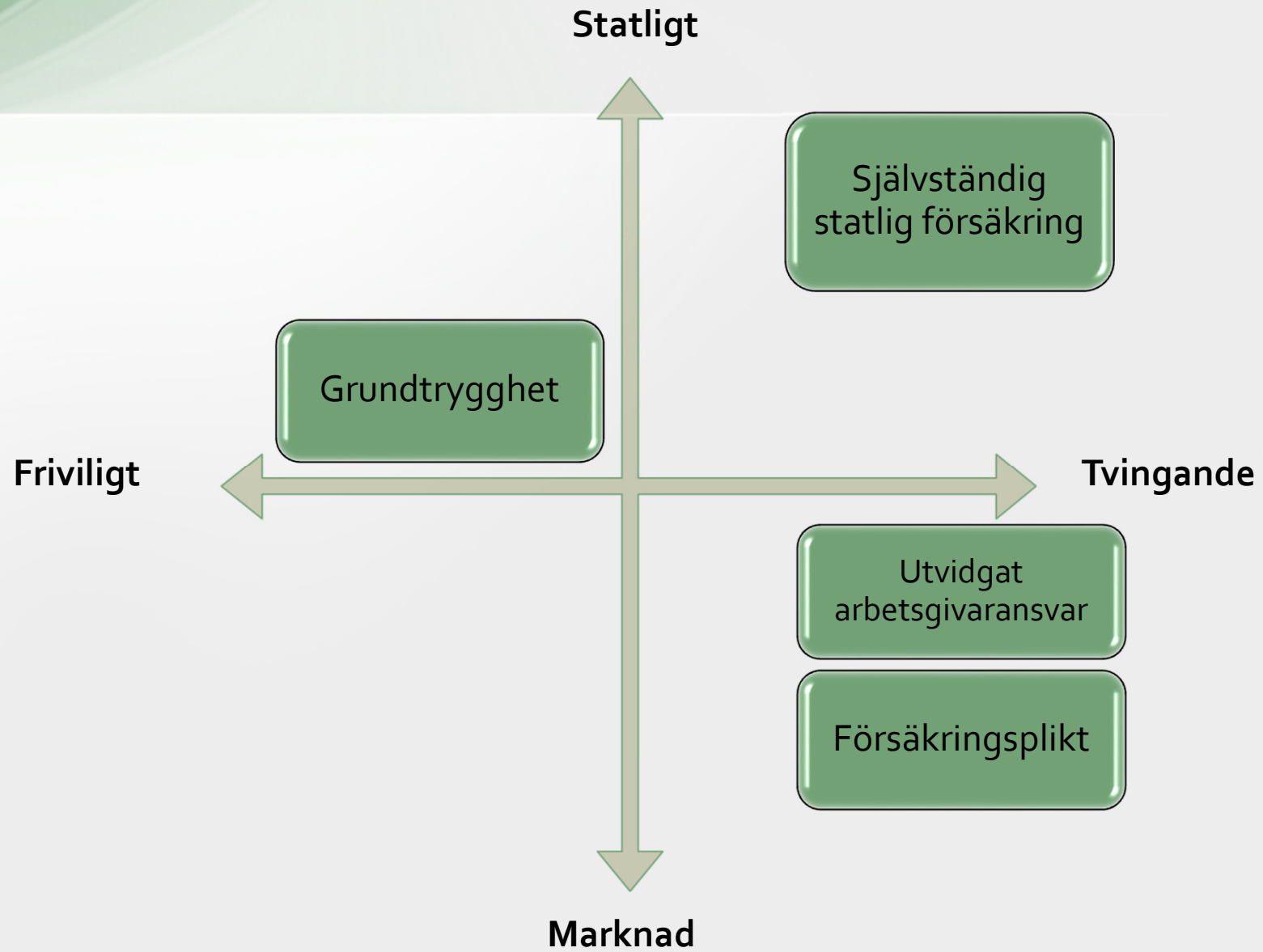

Tillsammans eller på egna vägar?

- Quickfix-linjens privatiseringsambitioner baseras på orealistisk tilltro till försäkring
- Allt färre oplötsliga händelser
 - Genteknik /digitalisering
 - Medicinska framsteg skapar osäkerhet för försäkringsbolagen
- Obligatoriska försäkringsmarknader för välfärdstjänster blir sällan ekonomiskt framgångsrika

Vilka ingredienser krävs för att socialförsäkringssystemets gravitationsfält ska stabiliseras?

- Hög grad av jämlikhet – mina villkor är också dina!
- Garanterar standardtrygghet.
- Ökar arbetsutbudet.
- Främjar rörlighet på arbetsmarknaden.
- Är kommersiellt konkurrenskraftig för företagarna.
- Stärker den svenska modellen.

Försäkringsplikt kan vara en lösning

- Försäkringsplikten bör gälla kortvarigt inkomstbortfall
- Parterna har möjlighet att förebygga risker, lindra skador och återställa arbetsförmåga, till rimliga kostnader
- Långvarigt inkomstbortfall bör ligga på staten

En reformskiss

Trygghet via försäkringsplikt

- Kortvarig sjukdom
- Arbetskada
- Omställning och lönegaranti
- Efterlevandeskydd

Trygghet via staten

- Långvarig sjukdom
- A-kassa
- Föräldra- och närståendepenning
- Efterlevandestöd
- Pension

En skiss med både starka och svaga partier

Starka partier

- Ersättningsrätten stärks
- Ökad försäkringsmässighet.
- Stärker den svenska modellen.
- Anpassa försäkringsskyddet efter bransch och individ.
- Minskar statens kostnader, vilket kan användas för vård, skola och omsorg.

Mindre starka partier

- Parterna måste vilja.
- Kostnaden för tryggheten.
- Skillnader mellan branscher kan öka.
- Selektionsrisken ökar.

FIKAPAUSEN ÄR SLUT OLSSON!
VAFFAN SITTER DU Ä DRÖMMER OM!?!

REVOLUTIONEN
DIREKTÖRN, REVO-
LUTIONEN!

Tackar...